

PRRS: hoeveel schade lijdt uw bedrijf?

Tom Duinhof, dierenarts varkensgezondheidszorg

PRRS (Abortus Blauw) levert niet alleen schade door acute uitbraken, maar kan ook door sluimerend aanwezig te zijn schade opleveren.

Verschuiven

De verschuiven van een acute uitbraak van PRRS zijn voor veel varkenshouders bekend, en komen ook nu nog op bedrijven voor. Verwerpen, vroeggeboortes, hoge uitval van biggen in de kraamstal zijn de voornaamste kenmerken. Ook longproblemen en verhoogde uitval bij gespeende biggen en vlees-/opfokvarkens treden op.

Na de acute fase van een PRRS-uitbraak zal het PRRS-virus sluimerend op het bedrijf aanwezig blijven. Ondanks dat er dan niet altijd sprake zal zijn typische PRRS-verschuiven, zal het virus wel invloed op de gezondheid van de varkens uitoefenen. De effecten van een aanwezige PRRS-infectie kunnen dan zijn:

- Een hogere gevoeligheid voor andere kiemen doordat longafweercellen niet meer naar behoren functioneren. Denk aan infecties met streptococci, Influenza-virus, Mycoplasma, circovirus of Bordetella.
- Versterking van de effecten van die kiemen, waardoor ernstiger ziekteverschijnselen optreden.
- Minder groei en hogere uitval van gespeende biggen en vlees-/opfokvarkens.
- Het optreden van acute ziekte in groepen varkens die nog niet met het PRRS-virus geïnfecteerd waren (gelten, gespeende biggen).

Het al of niet optreden van zichtbare klinische verschijnselen wordt bepaald door de virusstam, de afweerstatus van het varken of andere infecties waar het varken aan lijdt. Managementfactoren zijn ook van invloed: de varkensstroom door het bedrijf (eenrichtingsverkeer, scheiding leeftijden), algemene hygiëne en de kwaliteit van huisvesting en klimaat.

Directe schade

Nederlands onderzoek op 91 varkensbedrijven naar de economische gevolgen van de uitbraak van PRRS in 1991, wees op een schade van € 97,50 per zeug in het jaar van de uitbraak. De berekende schade kwam voort uit een verminderd aantal gespeende biggen per toom, een verlengd interval tussen worpen en een hoger vervangingspercentage van de zeugen.

Amerikaanse cijfers uit 1992 en 1997 uit drie onderzoeken op in totaal 39 bedrijven laten een gemiddeld verlies zien van 255 dollar per zeug per jaar na een uitbraak van PRRS waarbij het verlies vooral is te wijten aan het verminderde aantal gespeende biggen per jaar, een verslechterde groei en voederconversie en extra kosten voor medicatie en vaccinatie.

Recentere cijfers (2005) uit Amerika laten zien dat er op tien bedrijven met een PRRS-uitbraak tot spenen een schade van gemiddeld 74 dollar per toom is, ten opzichte van bedrijven zonder een PRRS-uitbraak. Dit is berekend op basis van een biggenprijs van 30 dollar, per toom 1,5 big minder gespeend, 11 procent lager worppercentage en gestegen variabele en vaste kosten. In dit onderzoek is ook een vervolgschade van gemiddeld 6 dollar per gespeende big en gemiddeld 7 dollar per vleesvarken berekend. De belangrijkste oorzaken voor deze vervolgschade zijn uitval, verslechtering voederconversie, meer ligdagen.

Schade op een bedrijf uit het onderzoek (Amerika, 2005):

Op een bedrijf met 10.200 zeugen werden tijdens een PRRS-uitbraak in een periode van tien maanden 6432 tomen geboren met verschijnselen van PRRS.

Berekende schade per toom (tot spenen):
38 dollar, totale bedrijfsschade: 243.580 dollar

Vervolgschade bij 40 groepen gespeende biggen: 9 dollar per big, totaal: 466.807 dollar

Vervolgschade bij 38 groepen vleesvarkens: 10,41 dollar per varken, totaal: 461.767 dollar

Totale schade voor dit bedrijf:
1,2 miljoen dollar ofwel
(tegen huidige koers): 900.000 euro

Zichtbaar is dat de grootste schade zit bij de gespeende biggen en vleesvarkens.

Kengetallenoverzicht van een bedrijf met problemen die zeer wel met PRRS te maken kunnen hebben. Opvallend is in deze kwartaalcijfers de plotselinge toename van het aantal doodgeboren biggen per worp in het laatste kwartaal, alsook de scherpe toename van verwerpers van datzelfde kwartaal. Verder is de uitval (sterfte) van biggen zowel voor als na het spenen, structureel te hoog.

Schade na sluimerende infecties

Hoewel het precieze aandeel van het PRRS-virus in de fase dat het virus sluimerend op het bedrijf aanwezig is niet is aan te geven, zijn hier wel indicaties voor te vinden. Uit het hierboven al genoemde Amerikaanse onderzoek uit 2005 komt naar voren dat de schade van PRRS-virusinfecties bij vleesvarkens gemiddeld 7 dollar per afgeleverd varken bedraagt. Deze schade zal niet alleen optreden als het directe gevolg van een uitbraak, maar is ook op te vatten als schade door het blijven circuleren van het virus doordat steeds nieuwe, nog niet eerder geïnfecteerde, groepen varkens op het bedrijf komen, en er geen preventieve maatregelen zijn genomen.

Cijfers uit Denemarken wijzen er ook op dat op bedrijven waar geen maatregelen worden genomen om de gevolgen van PRRS te beperken, in het eerste jaar na een uitbraak 3,5 procent minder biggen per zeug per jaar worden gespeend, het percentage uitval onder de gespeende biggen met 12 procent stijgt, het percentage

uitval onder de vleesvarkens met 20% stijgt en de groei van de vleesvarkens met 6% daalt. Cijfers uit Amerika (1994) op basis van een chronisch aanwezige infectie wijzen op een schade van 5 tot 12 dollar per afgeleverd varken.

Schade sectorbreed

Voor de Amerikaanse varkenssector is een totale jaarlijkse schade van 560-760 miljoen dollar berekend. Dit op basis van de kosten van een uitbraak en het percentage besmette bedrijven dat uit een sectorbrede inventarisatie in 2000 is afgeleid. Op de 100 miljoen slachtvarkens die jaarlijks in Amerika worden geproduceerd is dit 5,6 tot 7,6 dollar per varken. Deze kosten zijn hoger dan de berekende jaarlijkse kosten veroorzaakt door varkenspest (364 miljoen dollar) of Aujeszky (36 miljoen dollar). Inmiddels wordt er in Amerika onderzoek uitgevoerd naar de regionale bestrijding van het PRRS-virus. Hierover volgt meer informatie in een volgend nummer van GD Varken.

De GD wil graag meer inzicht krijgen in de actuele schade die door PRRS optreedt op varkensbedrijven. Als u gegevens over uitbraken op uw bedrijf met ons wilt delen, neemt u dan contact op met de auteur van dit artikel via 0900-1770.